

ELEMENTI VREDNOVANJA, METODE, NAČINI I POSTUPCI VREDNOVANJA – Psihologija, 2. razred gimnazije

ELEMENTI VREDNOVANJA:

1. USVOJENOST ZNANJA I VJEŠTINA

a) USMENA PROVJERA ZNANJA

USMENA PROVJERA ZNANJA (vrednovanje naučenog) - (prema dole ispisanim ishodima) provodi se najčešće dva puta godišnje, ali učenik se može i sam javljati i odgovarati manje dijelove gradiva. Odgovara tijekom godine cijelo gradivo.

USMENA PROVJERA (vrednovanje za učenje) – tijekom sata nastavnik propituje i daje povratne informacije učenicima o usvojenosti sadržaja..

b) PISANA PROVJERA ZNANJA (vrednovanje naučenog) - Pišu dva puta godišnje kako bi se obuhvatili svi ishodi. Učenici koji nisu na pisanoj provjeri sljedeći sat odgovaraju usmeno. OCJENJIVANJE JE KRITERIJSKO (unaprijed određeni postoci rješenosti za određenu ocjenu). Pri tome ocjena i odražava nivo odgovarajućeg „nivoa“ ishoda.

90 -100 % odličan

74 – 89 % vrlo dobar

60 – 74 % dobar

50 – 59 % dovoljan

0 – 49 % nedovoljan

PISANA PROVJERA (vrednovanje za učenje) se provodi nakon približno 5 sati nastave, kako bi učenici dobili povratnu informaciju o usvojenosti ishoda, ali bez ocjene (bilješke u dnevniku).

PISANA PROVJERA (VREDNOVANJE ZA UČENJE) - na kraju gotovo svake nastavne lekcije osmišljenja pitanja sa kriterijskim tablicama u kojima učenik prepoznaje nivo usvojenosti sadržaja.

2. IZVEDBA NA PRAKTIČNIM ZADACIMA - samostalna analiza s kritičkim osvrtom na postojeće psihologijsko istraživanja i snimljeno prezentiranje te analize kroz prezentaciju.

Zaključna ocjena formira se na temelju svih informacija koje je nastavnik prikupio o učeniku tijekom odgojno-obrazovnog procesa (kroz sumativno i formativno vrednovanje), a tako da zaključna ocjena odražava ono što je učenik pretežno pokazao u vrednovanju, poštujući njegovo napredovanje tijekom vremena.

Kriteriji vrednovanja za pojedeni ishode su u nastavku ispisani.

Ad. 1 KRITERIJI VREDNOVANJA ZA PISANE I USMENE PROVJERE ZNANJA, te izvedbu na praktičnim zadacima:

PS A 1. Učenik interpretira psihologiju psihologiju kao istraživačku i primijenjenu znannost

1. Učenik objašnjava predmet istraživanja psihologije

Odličan (5)	Vrlo dobar (4)	Dobar (3)	Dovoljan (2)	Nedovoljan (1)
Točno, jasno i cjelovito objašnjava predmet istraživanja psihologije; uspoređuje psihičke procese, i ponašanje te ih povezuje s primjerima iz svakodnevnog života.	Točno objašnjava predmet istraživanja psihologije, objašnjava glavne aspekte psiholoških procesa i ponašanja i povezuje ih s obrađenim primjerima.	Navodi i opisuje osnovni predmet istraživanja psihologije, ali je objašnjenje djelomično ili nedovoljno povezano s primjerima.	Uz pomoć navodi osnovne odrednice predmeta psihologije, ali ih objašnjava površno i uz pogreške.	Ne može navesti predmet istraživanja psihologije ili je objašnjenje pretežno netočno.

2. Učenik opisuje različita područja rada psihologa i važnost psihologa za pojedinca i zajednicu

Odličan (5)	Vrlo dobar (4)	Dobar (3)	Dovoljan (2)	Nedovoljan (1)
Cjelovito opisuje različita područja rada psihologa, razlikuje njihove uloge i odgovornosti te argumentirano objašnjava važnost psihologa za pojedinca i zajednicu.	Točno opisuje većinu područja rada psihologa, razlikuje njihove osnovne uloge i navodi odgovarajuće primjere njihove važnosti za pojedinca i zajednicu.	Navodi nekoliko područja rada psihologa i opisuje njihove osnovne zadatke, i preponaje korist koju pojedinac i društvo imaju od psihologije.	Prepoznaje pojedina područja rada psihologa i uz pomoć navodi neke njihove zadatke, ali pokazuje nesigurnost i površno razumijevanje.	Ne prepoznaje osnovna područja rada psihologa niti može objasniti njihovu ulogu za pojedinca i zajednicu.

3. Učenik se kritički osvrće na znanstvena i neznanstvena tumačenja ponašanja i doživljavanja

Odličan (5)	Vrlo dobar (4)	Dobar (3)	Dovoljan (2)	Nedovoljan (1)
Jasno razlikuje znanstvena od neznanstvenih tumačenja ponašanja i doživljavanja; primjenjuje kriterije znanstvenosti, prepoznaje neutemeljene tvrdnje i argumentirano obrazlaže svoj stav.	Razlikuje znanstvena i neznanstvena tumačenja, prepoznaje obilježja znanstvenog pristupa te uglavnom argumentirano procjenjuje vjerodostojnost pojedinih tvrdnji.	Opisuje osnovne razlike između znanstvenih i neznanstvenih tumačenja ponašanja i doživljavanja	Uz pomoć prepoznaje neka neznanstvena tumačenja, ali teško objašnjava kriterije prema kojima ih razlikuje od znanstvenih.	Ne razlikuje znanstvena od neznanstvenih tumačenja ponašanja i doživljavanja ili ih pogrešno interpretira.

4. Učenik uspoređuje osnovna obilježja metoda istraživanja u psihologiji i objašnjava jednostavni koncept istraživanja

Odličan (5)	Vrlo dobar (4)	Dobar (3)	Dovoljan (2)	Nedovoljan (1)
Točno uspoređuje osnovne metode istraživanja u psihologiji, objašnjava njihovu svrhu, prednosti i ograničenja te samostalno objašnjava elemente jednostavnog istraživanja (problem, cilj, hipoteza, varijable, sudionici, metoda i postupak).	Točno razlikuje i uspoređuje osnovne metode istraživanja te pravilno objašnjava većinu elemenata jednostavnog istraživanja i njihovu povezanost.	Opisuje opisuje važnost metoda istraživanja za psihologiju.	Prepoznaje neke osnovne metode i pojedine elemente istraživanja, ali ih teško opisuje bez pomoći.	Ne prepoznaje osnovne metode istraživanja niti može objasniti osnovne elemente jednostavnog psihologijskog istraživanja.

PS B.1. Učenik objašnjava kako kognitivni procesi, motivacija i emocije u dinamičkom odnosu upravljaju ponašanjem i primjenjuje znanja na različite životne situacije

1. Objašnjava osnovna načela odvijanja percepcije i utjecaj različitih (fizioloških, socijalnih, kulturalnih i subjektivnih) čimbenika na percepciju

5 – odličan	4 – vrlo dobar	3 – dobar	2 – dovoljan	1 – nedovoljan
Samostalno i cjelovito objašnjava osnovna načela percepcije te analizira utjecaj fizioloških, socijalnih, kulturalnih i subjektivnih čimbenika. Znanje primjenjuje na nove životne situacije i argumentirano objašnjava razlike u percepciji.	Točno objašnjava osnovna načela percepcije i utjecaj većine navedenih čimbenika. Povezuje ih s primjerima iz svakodnevnoga života i uglavnom samostalno primjenjuje znanje.	Opisuje osnovna načela percepcije i prepoznaje glavne čimbenike koji na nju utječu. Uz manje teškoće povezuje ih s jednostavnim primjerima.	Prepoznaje osnovne pojmove percepcije i uz pomoć navodi neke čimbenike koji utječu na percepciju. Teško ih povezuje s konkretnim situacijama.	Ne prepoznaje ili pogrešno objašnjava osnovne pojmove percepcije te ne može navesti relevantne čimbenike koji na nju utječu.

2. Objašnjava osnovna načela metoda učenja i ponašanja te raspravlja o primjeni metoda učenja u raznim praktičnim područjima

5 – odličan	4 – vrlo dobar	3 – dobar	2 – dovoljan	1 – nedovoljan
Jasno i argumentirano objašnjava osnovna načela metoda učenja ponašanja, razlikuje njihove mehanizme te samostalno analizira i vrednuje njihovu primjenu u različitim praktičnim područjima.	Točno objašnjava glavne metode učenja ponašanja i njihove principe te ih povezuje s primjerima i praktičnim situacijama.	Primjenjuje osnovna načela metoda učenja na jednostavnim primjerima.	Prepoznaje neke metode učenja ponašanja i uz pomoć opisuje njihove osnovne značajke. Teško ih povezuje s konkretnim situacijama.	Ne razlikuje osnovne metode učenja ponašanja ili ih pogrešno objašnjava te ne može navesti primjer njihove primjene.

3. Objašnjava proces i vrste pamćenja te uzroke zaboravljanja

5 – odličan	4 – vrlo dobar	3 – dobar	2 – dovoljan	1 – nedovoljan
Cjelovito i povezano objašnjava proces i vrste pamćenja te precizno objašnjava različite uzroke zaboravljanja. Znanje samostalno primjenjuje na konkretne i nove primjere.	Točno objašnjava proces i glavne vrste pamćenja te najvažnije uzroke zaboravljanja. Primjenjuje znanje na većinu zadanih primjera.	Objašnjava proces pamćenja i uzroke zaboravljanja, te navodi neke svoje učinkovite i neučinkovite strategije pamćenja.	Prepoznaje osnovne vrste pamćenja i neke uzroke zaboravljanja, ali ih objašnjava nepotpuno i uz pomoć.	Ne razlikuje osnovne vrste pamćenja, ne može opisati proces pamćenja niti navesti relevantne uzroke zaboravljanja.

4. Raspravlja o strategijama poboljšanja pamćenja na temelju rezultata istraživanja i vlastitog iskustva

5 – odličan	4 – vrlo dobar	3 – dobar	2 – dovoljan	1 – nedovoljan
Argumentirano uspoređuje i vrednuje različite strategije poboljšanja pamćenja, povezuje ih s rezultatima istraživanja te kritički procjenjuje njihovu učinkovitost na temelju vlastitog iskustva.	Objašnjava i uspoređuje različite strategije poboljšanja pamćenja, povezuje ih s rezultatima istraživanja i vlastitim iskustvom te obrazlaže njihovu korisnost.	Navodi i opisuje nekoliko strategija poboljšanja pamćenja te ih povezuje s vlastitim iskustvom. Rezultate istraživanja koristi na osnovnoj razini.	Prepoznaje neke strategije poboljšanja pamćenja i uz pomoć navodi njihovu primjenu. Teško ih povezuje s rezultatima istraživanja.	Ne prepoznaje učinkovite strategije poboljšanja pamćenja ili ih pogrešno objašnjava te ih ne može povezati s istraživanjima ili vlastitim iskustvom.

5. Objašnjava vrste i sastavnice emocija te čimbenike koji na njih utječu na primjerima iz svakodnevnog života

5 – odličan	4 – vrlo dobar	3 – dobar	2 – dovoljan	1 – nedovoljan
Cjelovito objašnjava vrste i sastavnice emocija te analizira različite čimbenike koji utječu na njihovo doživljavanje i izražavanje. Samostalno primjenjuje znanje na različite životne situacije.	Točno objašnjava glavne vrste i sastavnice emocija te čimbenike koji na njih utječu. Uspješno ih povezuje s primjerima iz svakodnevnoga života (poznatim primjerima).	Opisuje vrste emocija i objašnjava na primjerima međusobnu povezanost sastavnica emocija.	Prepoznaje osnovne emocije i neke njihove sastavnice, ali ih objašnjava nepotpuno.	Ne prepoznaje osnovne vrste i sastavnice emocija.

6. Objašnjava vrste motiva i motivacije i njihovu povezanost u različitim ponašanjima

5 – odličan	4 – vrlo dobar	3 – dobar	2 – dovoljan	1 – nedovoljan
Jasno razlikuje i povezuje različite vrste motiva i motivacije te analizira njihov utjecaj na ponašanje u složenim životnim situacijama. Argumentirano obrazlaže svoje zaključke.	Točno objašnjava glavne vrste motiva i motivacije te njihovu povezanost s ponašanjem. Primjenjuje znanje na različite konkretne situacije.	Objašnjava vrste motiva i motivacije i njihovu povezanost sa različitim ponašanjem.	Prepoznaje osnovne motive i neke oblike motivacije, ali njihovu povezanost s ponašanjem objašnjava uz pomoć i nepotpuno.	Ne razlikuje osnovne vrste motiva i motivacije te ne može objasniti njihovu povezanost s ponašanjem.

7. Objašnjava među djelovanje motivacije, emocija, kognitivnih procesa i ponašanja te primjenjuje znanja u lakšem nošenju s emocijama te samoregulaciji motivacije i ponašanja...

5 – odličan	4 – vrlo dobar	3 – dobar	2 – dovoljan	1 – nedovoljan
Cjelovito analizira međudjelovanje motivacije, emocija, kognitivnih procesa i ponašanja. Samostalno primjenjuje znanja na složene životne situacije te predlaže i obrazlaže učinkovite načine samoregulacije.	Objašnjava međudjelovanje navedenih procesa i uspješno ih povezuje s ponašanjem. Predlaže odgovarajuće načine regulacije emocija, motivacije i ponašanja.	Opisuje različite načine lakšeg nošenja s emocijama te samoregulacije motivacije i ponašanja na primjerima.	Prepoznaje pojedine poveznice između emocija, motivacije, kognitivnih procesa i ponašanja. Uz pomoć navodi neke načine regulacije.	Ne razumije osnovnu povezanost motivacije, emocija, kognitivnih procesa i ponašanja te ne može primijeniti znanje u situacijama koje zahtijevaju samoregulaciju.

8. Objašnjava pojam stresa i frustracije, njihovu fiziološku osnovu i uzroke njihova nastanka

5 – odličan	4 – vrlo dobar	3 – dobar	2 – dovoljan	1 – nedovoljan
Precizno razlikuje stres i frustraciju, objašnjava njihove uzroke i fiziološku osnovu te povezuje fiziološke, psihološke i situacijske čimbenike. Samostalno primjenjuje znanje na različite životne situacije.	Točno objašnjava pojmove stresa i frustracije, njihove glavne uzroke i fiziološke reakcije. Znanje primjenjuje na konkretne životne primjere.	Objašnjava ulogu procjene situacije na doživljaj stresa/frustracije i učinak na zdravlje i ponašanje.	Prepoznaje osnovna obilježja stresa i frustracije te uz pomoć navodi neke uzroke i fiziološke reakcije.	Ne razlikuje stres i frustraciju te ne može objasniti njihove osnovne uzroke ni fiziološku osnovu.

9. Raspravlja o različitim načinima nošenja sa stresom/frustracijom

5 – odličan	4 – vrlo dobar	3 – dobar	2 – dovoljan	1 – nedovoljan
Argumentirano uspoređuje i vrednuje različite načine suočavanja sa stresom i frustracijom, razlikuje učinkovite i manje učinkovite strategije te samostalno predlaže primjerene	Objašnjava i uspoređuje različite načine suočavanja sa stresom i frustracijom te pravilno odabire odgovarajuće strategije za zadane situacije.	Prepoznaje svoje najučinkovitije strategije nošenja sa stresom/frustracijom, a primjenjuje nekoliko učinkovitih strategija.	Prepoznaje neke načine suočavanja sa stresom i frustracijom, ali ih teško razlikuje prema učinkovitosti i primjenjuje uglavnom uz pomoć.	Ne može navesti ili objasniti primjerene načine suočavanja sa stresom i frustracijom niti ih primijeniti na konkretne situacije.

5 – odličan

4 – vrlo dobar

3 – dobar

2 – dovoljan

1 – nedovoljan

strategije za različite životne situacije.

OBJEDINJENI ISHODI U DVA GLAVNA ISHODA:

A. Učenik interpretira psihologiju kao istraživačku i primijenjenu znanost

Ocjena	Kriteriji vrednovanja
Odličan (5)	Učenik točno, jasno i cjelovito objašnjava psihologiju kao istraživačku i primijenjenu znanost. Samostalno razlikuje psihologiju od srodnih područja, objašnjava predmet i ciljeve psihologije te povezuje teorijska znanja s primjerima iz svakodnevnog života i različitih područja primjene . Kritički procjenjuje važnost znanstvenog pristupa u psihologiji i argumentira svoje zaključke.
Vrlo dobar (4)	Učenik točno objašnjava psihologiju kao istraživačku i primijenjenu znanost, navodi njezin predmet i ciljeve te opisuje važnija područja primjene. Povezuje znanje s primjerima iz života uz manju pomoć i uglavnom pravilno razlikuje znanstveni od neznantstvenog pristupa proučavanju ponašanja.
Dobar (3)	Učenik uglavnom točno opisuje psihologiju kao znanost, navodi osnovni predmet njezina proučavanja i neka područja primjene. Prepoznaje važnost istraživanja u psihologiji, ali teže povezuje teorijska znanja s konkretnim primjerima i potrebna mu je povremena pomoć.
Dovoljan (2)	Učenik uz pomoć prepoznaje i navodi osnovna obilježja psihologije kao znanstvene discipline. Može jednostavno opisati predmet proučavanja i navesti barem jedno područje primjene, ali pokazuje nesigurnost u objašnjavanju znanstvenog pristupa i povezivanju sadržaja s primjerima.
Nedovoljan (1)	Učenik ne prepoznaje osnovna obilježja psihologije kao znanosti , ne može objasniti njezin predmet i ciljeve niti navesti relevantna područja primjene. Ne razlikuje znanstveni od neznantstvenog pristupa i ne može primijeniti osnovno znanje ni uz pomoć.

B. Učenik objašnjava kako kognitivni procesi, motivacija i emocije u dinamičnom odnosu upravljaju ponašanjem i primjenjuje znanja na različite životne situacije, predlažem sljedeće kriterije vrednovanja:

B. Kriteriji vrednovanja

Ocjena	Kriteriji vrednovanja
Odličan (5)	Učenik cjelovito, jasno i samostalno objašnjava kognitivne procese, motivaciju i emocije te njihovu međusobnu povezanost u upravljanju ponašanjem. Točno objašnjava i razlikuje pojedine procese (opažanje, pažnju, pamćenje, mišljenje, učenje, motivaciju i emocije), povezuje ih u konkretnoj životnoj situaciji i argumentirano objašnjava njihov utjecaj na ponašanje. Samostalno primjenjuje psihološke spoznaje, analizira situacije i predlaže primjerena rješenja.
Vrlo dobar (4)	Učenik točno objašnjava osnovne kognitivne procese, motivaciju i emocije te prepoznaje njihovu međusobnu povezanost. Znanje uspješno primjenjuje na različite životne situacije i uglavnom točno objašnjava kako navedeni čimbenici utječu na ponašanje. Navodi odgovarajuće primjere uz manju nesigurnost ili pomoć.
Dobar (3)	Učenik opisuje i razlikuje osnovne kognitivne procese, motivaciju i emocije te prepoznaje njihov utjecaj na ponašanje. Može povezati pojedine procese s jednostavnim primjerima iz svakodnevnog života, ali teže objašnjava njihovu međusobnu povezanost i treba povremenu pomoć pri primjeni znanja.
Dovoljan (2)	Učenik uz pomoć prepoznaje i jednostavno opisuje osnovne kognitivne procese, motivaciju i emocije. Može navesti jednostavan primjer njihova utjecaja na ponašanje, ali pokazuje teškoće u povezivanju kognitivnih procesa, motivacije i emocija te u primjeni znanja na složenije životne situacije.
Nedovoljan (1)	Učenik ne može objasniti osnovne kognitivne procese, motivaciju i emocije , ne prepoznaje njihovu povezanost s ponašanjem i ne može primijeniti osnovna znanja na jednostavne životne situacije ni uz pomoć.

Ad 2. IZVEDBA NA PRAKTIČNIM ZADACIMA – Ishod Kritički se odnosi na pojedino psihologijsko istraživanje, uku Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira u novo znanje i uspješno primijenjuje pri rješavanju problema, te ikt Učenik samostalno odlučuje o odabiru odgovarajuće tehnologije, osr. Razvija svoje potencijale u području prezentiranja

Analitička rubrika

SASTAVNICE	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA		
	U POTPUNOSTI (3 boda)	DJELOMIČNO (2 boda)	POTRENO DORADITI (1 bod)
SADRŽAJ - struktura	Jasna struktura - uvod, problem, hipoteza, metode, rezultati, zaključak	Nedostaje jedan dio u strukturi.	Nedostaju 2 i više dijelova.
SADRŽAJ - točnost informacija	U potpunosti točni i potpuni podaci i objašnjenja	Manji dio objašnjenja netočna, nepotpuna ili nejasna	Većina nepotpune, nejasne informacije i objašnjenja
IZGLED - čitljivost	Lagana čitljivost bez gramatičkih pogrešaka	Pojedini dijelovi prezentacije slabije čitljivi i nešto gramatičkih pogrešaka	Većina sadržaja teško čitljiva i s puno gramatičkih pogrešaka
Izgled - povezanost vizualnih sadržaja i teksta	Slikovni i grafički materijali jasni i primjereni tekstu kojeg potkrepljuju	Slikovni i grafički materijali djelomično nejasni i neprimjereni tekstu kojeg potkrepljuju	Izostali slikovni i grafički materijali

Zvučna interpretacija (izlaganje)	Izlaganje jasno i u funkciji objašnjenja zapisanog	Izlaganje predstavlja najvećim dijelom samo čitanje teksta na slajdovima	Izlaganje predstavlja samo čitanje teksta ili izostala glasovna interpretacija.
--------------------------------------	--	---	--

Kriteriji vrednovanja 14 - 15 bodova – odličan

12 - 13 bodova – vrlo dobar

10 - 11 bodova – dobar

7 - 10 bodova – dovoljan

Manje od 7 bodova – nedovoljan